

Саветодавна комисија за људска права

ТСС зграда Д-12, седиште мисије УНМИК-а, Приштина, Косово, електронска пошта hrap-unmik@un.org, телефон +381 (0)38 504 604 локал 5182

ОДЛУКА

Датум усвајања: 14. април 2014. године

Предмет бр. 81/10

Запослени у рудницима Кишница и Ново Брдо рударског комбината Трепча

против

УНМИК-а

Саветодавна комисија за људска права, на заседању одржаном 14. априла 2014. године, уз присуство следећих чланова:

Марека Новицког, председавајућег
Кристин Чинкин
Франсоаз Тулкенс

Уз помоћ
Андреја Антонова, извршног службеника

Узевши у обзир изнад поменути жалбу, уложену сагласно члану 10.2 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, од 23. марта 2006. године о оснивању Саветодавне комисије за људска права,

Након већања, обављеног такође и електронским путем, у складу са правилом 13 § 2 свог Пословника, одлучила је како следи:

I. ПОСТУПАК ПРЕД КОМИСИЈОМ

1. Жалба је уложена пред Комисијом 18. марта 2010. и уписана је 21. септембра 2010. године. У тренутку достављања жалбе, сматрало се да ју је уложило 667 запослених у рудницима Кишница и Ново Брдо, а представљао их је један од њих, г. Момчило Недељковић.
2. Дана 1. фебруара 2011. године, Комисија је проследила предмет Специјалном представнику Генералног секретара (СПГС) како би добила примедбе УНМИК-а на прихватљивост предмета.
3. Дана 23. марта 2011. године, СПГС је доставио УНМИК-ов одговор.

4. Дана 4. јула 2011. године, Комисија је путем писма позвала представника жалилаца да достави свој одговор на примедбе УНМИК-а.
5. Представник жалилаца је доставио свој одговор 29. јула 2011. године.
6. Дана 5. марта 2012. године, Комисија је поново проследила предмет СПГС-у како би добила додатне примедбе УНМИК-а на прихватљивост предмета.
7. Дана 2. априла 2012. године, СПГС је доставио УНМИК-ов одговор.
8. Дана 16. маја 2012. године, УНМИК-ове додатне примедбе прослеђене су представнику жалилаца. Дана 24. маја 2012. године, он је доставио одговор на примедбе УНМИК-а.
9. Дана 23. априла 2013. године, Комисија је од УНМИК-а затражила додатне коментаре о прихватљивости овог предмета.
10. Дана 23. јула 2013. године, СПГС је доставио УНМИК-ов одговор и затражио разјашњења.
11. Дана 17. септембра 2013. године, Комисија је затражила од представника жалилаца да достави додатне информације.
12. Дана 24. октобра 2013. године, представник жалилаца је доставио одговор.
13. Дана 22. новембра 2013. године, Комисија је добила додатне релевантне информације од Косовске агенције за приватизацију (КАП).
14. Дана 25. новембра 2013. године, Комисија је доставила додатне информације СПГС-у и затражила од њега да достави завршне примедбе УНМИК-а о прихватљивости овог предмета.
15. Дана 10. децембра 2013. године, СПГС је доставио УНМИК-ов одговор.
16. Дана 14. јануара 2014. године, представник жалилаца је употпунио свој поднесак од 24. октобра 2013. године.
17. Дана 4. фебруара 2014. године, Комисија је затражила од представника жалилаца да наведе стваран број жалилаца и да достави потврду да је овлашћен да их заступа.
18. Дана 4. марта 2013. године, представник жалилаца доставио је свој одговор у чијем прилогу су се налазиле изјаве 425 радника којима се потврђује да је г. Момчило Недељковић овлашћен да буде њихов представник. Комисија поседује списак свих запослених које заступа г. Недељковић.

II. ЧИЊЕНИЦЕ

19. Жалиоци су запослени у друштвеном предузећу „Рудници и флотација Кишница и Ново Брдо, Приштина“ (Рудник Кишница). Рудник Кишница чини део „Рударско-

металуршко-хемијског комбината олова и цинка, Трепча“; у даљем тексту – Комбинат Трепча).

20. Комбинат Трепча је био једно од највећих друштвених предузећа у бившој Југославији које је на врхунцу свог пословања, током 70-тих и 80-тих година прошлог века, запошљавало на хиљаде радника.¹ Као друштвено предузеће (ДП), у складу са Уредбом УНМИК-а бр. 2002/12 којом је основана Косовска повереничка агенција (КПА), Комбинат Трепча је дошао под управну власт КПА која је, према мишљењу СПГС-а, имала и још увек има целокупну надлежност над комбинатом Трепча.
21. Након ступања на снагу косовског устава 15. јуна 2008. године, УНМИК као привремена управа више није могао ефикасно да спроводи већину својих задатака, а СПГС није могао да спроводи извршну власт која му формално и даље припада према Резолуцији 1244 Савета безбедности (1999.) (видети, нпр. Извештај Генералног секретара о мисији привремене управе Уједињених нација на Косову, 12. јун 2008. године, S/2008/354, §§ 7 и 17; Извештај Генералног секретара о мисији привремене управе Уједињених нација на Косову, 15. јул 2008. године, S/2008/458, §§ 3-4 и 29; Извештај Генералног секретара о мисији привремене управе Уједињених нација на Косову, 24. новембар 2008. године, S/2008/692, § 21).
22. Касније је КПА, као УНМИК-ов орган, прекинуо своје активности у овим управним областима. Управљање комбинатом Трепча и свом његовом активом је затим преузео КАП који је деловао под надлежношћу нових косовских надлежних органа.

Принудно удаљавање радника са њихових радних места

23. Представник жалилаца наводи да је 17. јуна 1999. године британски КФОР принудно удаљио све запослене неалбанске националности из просторија рудника Кишница и дозволио албанским радницима да преузму рудник. Од тог тренутка, жалиоцима је ускраћен повратак на њихова радна места, док је албанским радницима наводно дозвољен повратак на посао. До овога је дошло упркос чињеници да је већина радника неалбанске националности и даље имала статус запослених у руднику Кишница. У тренутку подношења жалбе, представник жалилаца је Комисији доставио списак 667 радника који су били на платном списку рудника Кишница дана 28. фебруара 1999. године, при чему је тврдио да је 17. јуна 1999. године већина тих радника удаљена са својих радних места на описан начин.
24. Према наводу представника жалилаца, он се током година обраћао бројним организацијама, укључујући КФОР, Канцеларију Међународне организације за миграције (МОМ) на Косову, Институцију омбудсмана на Косову и УНМИК, тражећи да се радницима дозволи повратак на радна места и да им се врате друга сродна права, али безуспешно.
25. Представник жалилаца даље наводи да њима од тог тренутка послодавац није давао редовну плату нити пружао друге повластице. У исто време, ниједан надлежни орган није понудио алтернативни план путем кога би се њима и њиховим породицама обезбедила одржива финансијска подршка.

¹ Видети: Палер М., *Трепча, 1965 – 2000*, Стуб ЕУ УНМИК-а на Косову, стр. 6-12; доступно на: http://www.esiweb.org/pdf/esi_document_id_62.pdf (прегледано 22. јануара 2014.).

Програм превременог одласка у пензију радника комбината Трепча

26. Канцеларија МОМ-а на Косову обавестила је Комисију да је 2001. године УНМИК затражио од њих да помогне програм „преквалификације и смањења“ бивше и тренутне радне снаге Комбината Трепча. У периоду 2001–2002. године, МОМ је извршио упис и урадио демографски и професионални профил запослених у Комбинату Трепча, укључујући рудник Кишница. Почетком 2002. године, у оквиру програма смањења радне снаге, МОМ је предложио и помогао формирање програма за превремено пензионисање запослених који су достигли одређени број година и испунили друге критеријуме. Запослени који су се одлучили за превремени одлазак у пензију били су уклоњени са платног списка Комбината Трепча, чиме је смањен финансијски терет предузећа.
27. Након тога, Министарство рада и социјалне помоћи Привремених институција самоуправе (ПИС) Косова (владине структуре под укупном надлежношћу УНМИК-а) издало је Административно упутство бр. 3/2003 по питању превременог одласка у пензију радника Трепче под управом УНМИК-а (Административно упутство), које је ступило на снагу 1. јула 2003. године. Утврђене суме за исплату пензија требало је да се финансирају из консолидованог буџета Косова који је под контролом УНМИК-а (КБК). У складу са истим Упутством, са исплатом пензија требало је да се почне 1. јула 2004. године.
28. Поступак утврђен тим Упутством налагао је да запослени који жели да оде у пензију попуни неопходни образац који је у то време садржао логотипе УНМИК-а и Комбината Трепча. Затим би образац био оверен (печатом) од стране централног руководства Комбината Трепча у Звечану, регион Северне Митровице на Косову, и враћен МОМ-у. МОМ је затим саставио коначан списак радника који су стекли право на одлазак у пензију и убрзао њихово укључивање на списак за исплату пензија. Синдикат комбината Трепча такође је имао овлашћење да пружи помоћ заинтересованим радницима при састављању и обради њихових пријава.
29. Након што је програм утврђен и почео са радом, био је под управом релевантних органа социјалне заштите ПИС-а на Косову. Представник жалилаца је обавестио Комисију да су од почетка овог пензионог програма више од 200 радника рудника Кишница постали његови корисници. Овим програмом било је предвиђено да његови корисници који достигну одређене године старости за редован одлазак у пензију буду уклоњени из програма превременог одласка у пензију и, уместо тога, постану корисници косовског пензионог система.
30. Дана 17. фебруара 2008. године, Косово је једногласно прогласило независност од Републике Србије. Након тога се у заглављу обрасца за пријаву за укључивање на списак за одлазак у пензију нашао и грб Републике Косово. Касније је руководство Комбината Трепча у Звечану одбило да овери ове обрасце. Пошто косовски органи надлежни за одобравање пензија не прихватају обрасце без наведеног печата, они су након тог датума престали да прихватају пријаве радника који испуњавају услове за пензију. Они радници који су били укључени у програм пре фебруара 2008. године још увек редовно примају своје пензије.

Потраживања жалилаца за неплаћене зараде пред КПА

31. Дана 21. новембра 2005. године, проглашена је Уредба УНМИК-а бр. 2005/48 о поступку реорганизације и ликвидације предузећа и њихове имовине, под управном надлежношћу Косовске повереничке агенције. У складу са својим одредбама, на оправдан захтев КПА, Посебна комора Врховног суда Косова за питања везана за КПА (Посебна комора) могла је да изда „одлуку о мораторијуму“ којом се обустављају сва потраживања против предузећа под надлежношћу КПА док се не сазна исход реорганизације или приватизације тог предузећа. Дана 9. марта 2006. године, Посебна комора донела је такву одлуку о мораторијуму бр. SCR-05-001 на неодређен временски период, којом се ефикасно обустављају сва имовинска потраживања против Комбината Трепча. Чини се да је мораторијум још увек на снази.
32. Г. Момчило Недељковић наводи да је 2006. године поднео тужбу пред КПА у којој тражи исплату заосталих плата зарађених у руднику Кишница (200 евра месечно), за период од његовог принудног удаљавања са радног места, почевши од јуна 1999. године. Он је доставио копију тужбе на којој се налази печат београдске канцеларије Стуба ЕУ УНМИК-а која је била задужена за прикупљање и прослеђивање тих тужби КПА; печат је ударен 4. априла 2006. године. Пратеће писмо београдске канцеларије Стуба ЕУ УНМИК-а показује да је његова тужба прослеђена Јединици за решавање тужби при КПА у Приштини 30. јануара 2007. године. Он у својству представника осталих жалилаца даље наводи да је већина запослених у руднику Кишница који су јуна 1999. године принудно удаљени с посла поднела сличне тужбе током 2006. и 2007. године. Међутим, према његовом наводу, КПА није решила ниједну од њихових поднетих тужби.
33. Дана 22. новембра 2013. године, Јединица за реорганизацију Комбината Трепча при КАП-у (Јединица за реорганизацију), потврдила је Комисији да они поседују комплетну базу података КПА која садржи регистар свих тужби које су достављене Јединици за решавање тужби при КПА. На захтев Комисије, Јединица за реорганизацију извршила је проверу по питању десет радника неалбанске националности чија су имена узета насумице из горенаведеног списка (видети § 23 горе у тексту). Потврђено је да су ти радници заправо поднели тужбе пред КПА током 2006. године; Комисија је прикупила копије њихових тужби.
34. Јединица за реорганизацију је такође потврдила Комисији да КПА у ствари није реаговала по питању ниједне од тих тужби јер је поступак њиховог разматрања био, и још увек јесте, блокиран мораторијумом Посебне коморе.
35. Дана 19. маја 2011. године, Посебна комора је поново издала горенаведену одлуку о мораторијуму. Чини се да је ова одлука још увек на снази. Од 8. новембра 2011. године, КАП је поново почео да прикупља потраживања поверилаца против Комбината Трепча, укључујући рудник Кишница. Међутим, како је Јединица за реорганизацију такође потврдила, док се одлука о мораторијуму не укине или некако не измени, КАП неће почети разматрање ових потраживања.

III. ЖАЛБЕ

36. Жалиоци се жале поводом чињенице да су принудна удаљавања са радних места од стране британског КФОР-а довела до кршења њихових права.
37. Жалиоци се такође жале на то да су удаљени са својих радних места, да им је ускраћен повратак на иста и да нису примили плате од јуна 1999. године. Због тога се, у суштини, позивају на повреду члана 1 Протокола бр. 1 ЕКЉП (право на неометано уживање имовине), као и члана 6 (право на рад) Међународне конвенције о економским, социјалним и културним правима (МКЕСК).
38. Они се даље жале на то да им, током периода када им нису исплаћиване зараде, УНМИК није понудио ниједан алтернативни програм како би издржавали себе и своје породице. Комисија сматра да је се у том погледу жалиоци жале на повреду члана 9 (право на социјалну заштиту) и члана 11 (право на одговарајући животни стандард) МКЕСК-а.
39. Жалиоци који су достигли године старости за стицање права на одлазак у пензију такође се жале на то да нису могли да користе тај програм од фебруара 2008. године. Комисија сматра да се у том погледу жалиоци позивају на кршење права на одговарајући животни стандард, чиме је дошло до повреде чланова 9 и 11 МКЕСК-а.
40. Жалиоци се затим жале поводом чињенице да су дискриминисани јер им није дозвољен повратак на радна места и нису примили плате од јуна 1999. године, нити им је понуђена било каква алтернативна шема финансијске подршке како би издржавали себе и своје породице. Они дакле тврде да је дошло до кршења члана 14 ЕКЉП (право на забрану дискриминације) у комбинацији са чланом 1 Протокола бр. 1 ЕКЉП, и члана 2 (општа забрана дискриминације) у комбинацији са члановима 6, 9 и 11 МКЕСК-а.
41. Жалиоци напоскон тврде да, захваљујући мораторијуму који је Посебна комора ставила на сва потраживања против предузећа, њихове тужбе због неисплаћених зарада поднете 2006. године пред КПА нису могле да буду решене до данашњег дана. У том погледу, они се жале на то да су прекршена њихова имовинска права (члан 1 Протокола бр. 1 ЕКЉП), право на приступ суду (члан 6 ЕКЉП) као и њихово право на ефикасан правни лек (члан 13 ЕКЉП).

IV. ПРАВО

42. Пре него што почне да разматра меритум предмета, Комисија мора прво да одлучи да ли да прихвати предмет, узимајући у обзир критеријуме прихватљивости из чланова 1, 2 и 3 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12.

A. Жалба у погледу принудног удаљавања са радног места од стране КФОР-а

43. Жалиоци наводе да је принудно удаљавање из рудника Кишница од стране британског КФОР-а, јуна 1999. године, довело до кршења њихових права.

44. У својим примедбама на прихватљивост жалбе, СПГС тврди да она није прихватљива из два разлога. Прво, он наводи да су жалиоци приписали избацавање са радних места и последице истог британском КФОР-у над којим УНМИК нема надзор, контролу нити власт. Сходно томе, УНМИК не сноси одговорност за поступке КФОР-а. Друго, СПГС додаје да од средине јуна 2001. године при КФОР-у ради Канцеларија за решавање тужби, која је одговорна за решавање захтева за надокнаду штете која се приписује КФОР-у. СПГС такође појашњава да свака држава чије трупе улазе у састав КФОР-а има канцеларију за решавање тужбених захтева трећих страна. Међутим, жалиоци нису упутили своје захтеве ниједној од ових установа.
45. Комисија сматра да није неопходно испитати ове приговоре с обзиром да је, у сваком случају, овај део жалби неприхватљив из доленаведених разлога.
46. Комисија напомиње да је, погледу тога што се жалиоци жале на принудно удаљавање из рудника Кишница, до протеривања дошло 17. јуна 1999. године. Комисија подсећа да, сходно члану 2 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, она има надлежност једино над „жалбама које се односе на наводна кршења људских права до којих је дошло 23. априла 2005. године или касније или су произашла из чињеница насталих пре овог датума, при чему су поменуте чињенице проузроковале континуирано кршење људских права“.
47. Комисија сматра да је удаљавање жалилаца тренутни чин који не покреће могуће континуиране ситуације (видети Европски суд за људска права [ЕСЉП], предмет *Јовановић*, бр. 59109/00, одлука од 28. фебруара 2002; видети такође Саветодавна комисија за људска права [ХРАП], предмет *Сејат и остали*, („Електрокосмет“), бр. 33/10, одлука од 17. марта 2011, § 20; упоредити у истом смислу, у вези са укидањем уговора о закупу, ЕСЉП (Велико веће [ВВ]), предмет *Блечич против Хрватске*, пресуда од 8. марта 2006, § 86, *ЕКЉП*, 2006-III), у погледу оштећивања или уништавања имовине, ХРАП, предмет *Лајовић*, бр. 09/08, одлука од 16. јула 2008, § 7; ХРАП, предмет *Милка Живковић*, бр. 29/08, одлука од 26. новембра 2010, § 28).
48. Следи да овај део жалбе лежи ван оквира правне надлежности Комисије *ratione temporis*, па је стога неприхватљив.

В. Жалба у погледу неисплаћених зарада

49. Жалиоци се жале поводом чињенице да су, без обзира на њихово принудно удаљавање са радних места, задржали статус запослених у предузећу. Међутим, нису им исплаћене зараде од јуна 1999. године. Такође, УНМИК им није понудио никакав алтернативни програм како би себи и својим породицама обезбедили одрживу финансијску подршку. Жалиоци се, у суштини, жале на то да су горенаведени разлози довели до кршења њиховог права на неометано уживање имовине, као и права на рад и на одговарајући животни стандард.
50. У погледу захтева сходно члану 1 Протокола бр. 1, СПГС не оспорава његову применљивост на жалбе везано за неисплаћене зараде. Међутим, СПГС тврди да је наводно кршење жалиочевог права на неометано уживање његове имовине (зараде) „покренуто... избацавањем са посла“ од стране британског КФОР-а. Пошто

УНМИК није имао контролу над КФОР-ом, чињенице на које се жалиоци жале нису последица поступања државних власти па се стога не могу приписати УНМИК-у.

51. СПГС даље наводи да жалиоци нису поднели тужбе ни код једног домаћег суда на Косову, нити код других судских или управних институција основаних од стране УНМИК-а. Поред тога што је требало да поднесу тужбе код домаћих судова, СПГС наводи да је било потребно да жалиоци уложе жалбу Посебној комори која је била активна од јуна 2002. године и имала надлежност над свим питањима која проистичу из накнада запосленима из друштвених предузећа или су везана за њих. Тако, СПГС сматра да жалиоци нису исцрпили сва остала расположива средства ревизије пре улагања жалбе Комисији, као што је прописано чланом 3.1 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12.
52. СПГС је такође приметио да је „британски КФОР избацио раднике јуна 1999. године што се, у одсуству било какве коначне судске одлуке или коначне одлуке било које друге косовске институције, мора сматрати 'коначном одлуком' у смислу члана 3.1, односно, да је шестомесечни период током ког се улаже жалба Комисији очигледно истекао“.
53. У одговору на приговор СПГС-а да је жалба неприхватљива *ratione personae*, Комисија подсећа да суштина овог дела жалбе не лежи у чињеници да су жалиоци удаљени са радних места, већ у продуженом пропусту управних власти на Косову да реше питање континуираног неплаћања зарада радницима рудника Кишница, или да обезбеде алтернативно решење радницима за проблеме са којима су се због тога суочили.
54. Што се тиче СПГС-ове тврдње да нису искоришћена сва правна средства ревизије, Комисија се са овим не слаже. Сходно члану 3.1 Уредбе бр. 2006/12, жалилац пре обраћања Комисији мора да искористи све правне лекове који су доступни како би се омогућила накнада у вези са наводним кршењима права. Постојање поменутих правних лекова мора бити довољно сигурно, не само у теорији, већ и у пракси. У супротном, они неће имати неопходну доступност и ефикасност (случај *Балај и остали*, одлука ХРАП бр. 04/07 од 31. марта 2010, § 45; случај *Н. М. и остали*, одлука ХРАП бр. 26/08 од 31. марта 2010, § 35; упоредити, у вези са захтевом за исцрпеност домаћих правних лекова сходно члану 35 § 1 ЕКЉП, случај *Паксас против Литваније*, пресуда ЕСЉП (Велико веће) бр. 34932/04 од 6. јануара 2011, § 75 и случај *Вучковић и остали против Србије*, пресуда ЕСЉП (Велико веће) од 25. марта 2014, §§ 74 - 75).
55. Обично је дужност Комисије да се увери да је поступак пред Посебном комором, као било који други правни лек који УНМИК може покренути, „био ефикасан, доступан у теорији и пракси у релевантно време, односно, да је био приступачан, да је могао пружити репарацију у вези са (жалбом жалилаца) и понудити разумну шансу за успех“ (ХРАП, случај *Балај и остали*, наведен изнад у § 45, и *Н. М. и остали*, наведен изнад у § 35, који упућује на случај *Акдивар и остали против Турске*, пресуда ЕСЉП од 16. септембра 1996, Извештаји о пресудама и одлукама, 1996. IV).
56. У том погледу, Комисија подсећа на горенаведену одлуку о мораторијуму Посебне коморе, од 9. марта 2006. године, којом се ефикасно обустављају сва имовинска

потраживања против Комбината Трепча (видети изнад §§ 31 и 35), који је изгледа још увек на снази.

57. Комисија сматра да се могућност подношења тужбеног захтева пред Посебном комором везано за неактивност КПА – што може бити ефикасно – не може сматрати ефикасним правним леком против ситуације у овом конкретном случају где се чини да је одлагање последица правоснажности одлуке о мораторијуму. Комисија такође напомиње у том погледу да Уредбом УНМИК-а бр. 2005/48 (види изнад § 31) није предвиђен механизам којим би се оповргнула одлука о мораторијуму донета од стране Посебне коморе. Такође, СПГС није указао ни на један такав механизам. У прилог томе, Комисија подсећа да је одлука о мораторијуму Посебне коморе сама по себи предмет засебне жалбе у овом предмету (видети изнад §§ 78 - 82).
58. У погледу примедбе СПГС-а која се тиче подношења жалбе по истеку шестомесечног рока прихватљивости Комисије, Комисија напомиње да се овај део жалбе односи на неисплаћене зараде радницима. Како СПГС и сам тврди у свом поднеску од 2. априла 2012. године, да „у овом конкретном случају, послодавац није отпустио раднике путем отказног рока“. Тако они никада нису добили никакву ефикасну правну одлуку којом им се прекида исплата зарада, против које су могли да уложе жалбу судским и/или другим релевантним органима. Стога Комисија сматра да правило шестомесечног рока није применљиво на ову конкретну ситуацију и одбацује приговор СПГС-а.
59. Нису установљени други разлози на основу којих би овај део жалбе био проглашен неприхватљивим.

С. Жалба у погледу одсуства алтернативног програма подршке

60. Жалиоци се жале на то да им УНМИК-ови органи нису понудили никакав алтернативни програм којим би се, макар делимично, осигурао одговарајући животни стандард њима и њиховим породицама у периоду када нису примали плате.
61. Коментаришући овај део жалбе, СПГС наводи да је „одређеним радницима ДП Трепча који су благовремено уписани на списак МОМ или друге спискове“ била понуђена алтернатива „у облику пензија или плата“. Тако, према наводу СПГС-а, „барем до фебруара 2008. године, када је од радника захтевано да користе обрасце са логотипом 'Републике Косово'... радницима очигледно није било ускраћено право на социјалну заштиту“.
62. У том погледу, Комисија се слаже да је пензиони програм утврђен са циљем да се запосленима рудника Кишница обезбеди извор прихода којим ће подмирити минимум потреба. Према мишљењу Комисије, овај програм заиста представља алтернативно средство финансијске подршке које су власти обезбедиле радницима; оно је, међутим, било намењено само онима који су испуњавали критеријуме подобности и који су одлучили да се пријаве. Комисија такође подсећа да је, у ствари, више од 200 запослених искористило погодности програма (видети § 29 изнад).

63. Комисија стога сматра да је у погледу оних запослених који су искористили ову шему и оних који су стекли право на њу али су се одлучили да не учествују у њој, овај део жалбе очигледно неоснован и као такав неприхватљив.
64. С друге стране, јасно је да радницима који нису испуњавали критеријуме који би их квалификовали за пријаву за програм превременог одласка у пензију, практично није била доступна алтернатива пружања финансијске подршке њима и њиховим породицама. Комисија подсећа у том погледу на њен положај у случају *Томе Краснићи*, где је у суштини потврдила да је обавеза УНМИК-а, сходно члановима 9 и 11 МКЕСК-а, да испуни право на социјалну заштиту и на адекватан животни стандард (видети случај *Томе Краснићи*, предмет бр. 08/10, одлука ХРАП-а од 6. јуна 2013. године, § 37).
65. Комисија подсећа да, сходно члану 2 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, она има надлежност једино над жалбама које се односе на наводна кршења људских права до којих је дошло 23. априла 2005. године или касније или су произашла из чињеница насталих пре овог датума, при чему су поменуте чињенице проузроковале континуирано кршење људских права. Стога, Комисија сматра да се, у погледу тога што се наводи жалилаца односе на период пре 23. април 2005. године, они налазе ван њене надлежности *ratione temporis*. Комисија такође има у виду чињеницу да је од јуна 2008. године, УНМИК практично изгубио сву извршну власт на Косову (видети § 21 горе у тексту). Дакле, жалбе које се тичу кршења до којих је дошло након тог периода не могу се приписати УНМИК-у па се тако налазе ван надлежности Комисије *ratione personae*.
66. Узимајући у обзир ограничења своје надлежности, Комисија сматра да је у погледу тога што се овај део жалбе односи на жалиоце који нису стекли право на упис за исплату пензија до 15. јуна 2008. године (видети § 21 изнад), он покреће озбиљна чињенична и правна питања чије би разрешење требало да зависи од процене меритума.
67. Комисија је мишљења да овај део жалбе покреће озбиљна чињенична и правна питања, чије би разрешење требало да зависи од процене меритума. Према томе, Комисија закључује да овај део жалбе није очигледно неоснован у смислу члана 3.3 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12.

D. Жалбе у погледу немогућности неких жалилаца да искористе програм превременог одласка у пензију од 17. фебруара до 15. јуна 2008. године

68. Жалиоци наводе да запослени у руднику Кишница који су били уклоњени са својих радних места јуна 1999. године, и који су испунили критеријуме за учешће у програму превременог одласка у пензију, нису могли да користе тај програм од тренутка када је Косово једногласно прогласило независност, фебруара 2008. године.
69. СПГС тврди да су до тог тренутка жалиоци имали могућност да доставе одговарајућу документацију како би били укључени у овај пензиони програм и, уколико се програм прихвати, почели да примају пензије. Што се тиче периода од фебруара 2008. до јуна 2008. године, када је УНМИК престао са радом у овим областима, СПГС тврди да жалиоци нису доставили никакве доказе о лицима којима су били ускраћени социјално осигурање и пензије, нити су жалиоци

показали како би УНМИК могао бити одговоран за поступке који се приписују МОМ-у или ПИС-у.

70. Комисија напомиње да радници који су стекли право на одлазак у пензију нису укључени у програм превременог одласка у пензију због одбијања синдиката радника Комбината Трепча да овери неопходне обрасце са заглављем Републике Косово и, заузврат, одбијања косовских власти да прихвате пријаве за укључивање у програм одласка у пензију које нису представљене на новим обрасцима (видети § 30 изнад). Имајући у виду чињеницу да је до 15. јуна 2008. године УНМИК још увек извршавао своје задатке у својству привремене управе Косова (видети § 21 изнад), Комисија сматра да је, барем до тог тренутка, он још увек имао контролу над органима ПИС-а па је тако имао одговорност да прописно решава случај.
71. Ипак, Комисији није достављен никакав доказ да је овај случај предочен УНМИК-у у периоду од 17. фебруара до 15. јуна 2008. године, док је УНМИК још увек имао одговорност над радом косовског ПИС-а.
72. У таквим околностима, Комисија сматра да овај део жалбе није поткрепљен доказима па је стога он очигледно неоснован.

Е. Жалба у погледу наводне дискриминације

73. Комисија напомиње наводе жалилаца да им није било дозвољено да се врате на радна места и да нису примили плате од јуна 1999. године, нити било какву алтернативну шему којом би им био омогућен адекватан животни стандард, док су за Албанце запослене у предузећу успостављени повољнији услови.
74. У одговору на овај навод, СПГС тврди да га жалиоци нису поткрепили доказима. Насупрот томе, Комисија сматра да чињенице које су жалиоци до сада представили довољно поткрепљују *prima facie* наводе о дискриминацији. Такође, Комисија подсећа да се у својим примедбама на прихватљивост СПГС позвао на Уредбу УНМИК-а бр. 2004/32 од 20. августа 2004, о проглашењу Закона о забрани дискриминације усвојеном од стране Скупштине Косова. У члану 8 тог закона недвосмислено се наводи да ће у случајевима наведеног кршења права „тужена страна имати обавезу да докаже да није постојало кршење принципа једнаког поступања“.
75. Комисија је задовољна тиме што су жалиоци навели чињенице које су довољне да се успостави *prima facie* предмет о дискриминацији и сматра, према горенаведеном косовском Закону о забрани дискриминације, да би СПГС требало да докаже да овај део жалбе није поткрепљен доказима. Комисија такође напомиње да СПГС није предочио ниједан такав доказ.
76. Комисија је мишљења да овај део жалбе покреће озбиљна чињенична и правна питања, чије би разрешење требало да зависи од процене меритума. Према томе, Комисија закључује да овај део жалбе није неоснован у смислу члана 3.3 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12 и у том погледу одбацује приговор који је уложио СПГС.
77. Нису установљени други разлози на основу којих би овај део жалбе био проглашен неприхватљивим.

Е. Жалба поводом мораторијума на парницу против Комбината Трепча

78. Такође, жалиоци тврде да су 2006. године поднели тужбе против КПА због неисплаћених зарада у руднику Кишница и да ове тужбе до данас нису решене због постојања мораторијума на парницу против предузећа. У суштини, они се жале на то да је такође дошло до кршења њиховог права на неометано уживање имовине (члан 1 Протокола 1 ЕКЉП), права на правично суђење (члан 6 МКЕСК-а) и права на ефикасан правни лек (члан 13 МКЕСК-а).
79. СПГС одбацује овај део жалбе као неприхватљив и једино тврди да „УНМИК није у позицији да коментарише тужбе [жалилаца] упућене КПА“ и једино напомиње да „по општем правилу, тужбе свих поверилаца које се тичу Комбината Трепча падају под мораторијум који је донела Посебна комора...“ СПГС није назначио који су евентуални правни лекови против одлуке о мораторијуму Посебне коморе, од 9. марта 2006. године (видети §§ 31 и 35 изнад), били, и можда још увек јесу, доступни жалиоцима.
80. Како је горе наведено (видети § 57), према мишљењу Комисије, чини се да потенцијална могућност улагања жалбе код Посебне коморе у околностима овог конкретног случаја није ефикасан правни лек против неактивности КПА. У том погледу, Комисија такође понавља јасан став Европског суда по питању ефикасности доступних правних лекова (видети § 54 изнад).
81. Дакле, Комисија је мишљења да овај део жалбе покреће озбиљна чињенична и правна питања, чије би разрешење требало да зависи од процене меритума.
82. Нису установљени други разлози на основу којих би овај део жалбе био проглашен неприхватљивим.

ИЗ ОВИХ РАЗЛОГА,

Комисија, једногласно,

- **ПРОГЛАШАВА НЕПРИХВАТЉИВОМ ЖАЛБУ КОЈА СЕ ТИЧЕ ПРИНУДНОГ УДАЉАВАЊА ЖАЛИЛАЦА СА ЊИХОВИХ РАДНИХ МЕСТА ОД СТРАНЕ КФОР-А;**
- **ПРОГЛАШАВА НЕПРИХВАТЉИВОМ ЖАЛБУ КОЈА СЕ ТИЧЕ ОДСУСТВА АЛТЕРНАТИВНЕ ШЕМЕ ФИНАНСИЈСКЕ ПОДРШКЕ У ПОГЛЕДУ ОНИХ ЖАЛИЛАЦА КОЈИ СУ ИСКОРИСТИЛИ ПРОГРАМ ПРЕВРЕМЕНОГ ОДЛАСКА У ПЕНЗИЈУ И ОНИХ КОЈИ СУ СТЕКЛИ ПРАВО НА ТАЈ ПРОГРАМ, АЛИ СУ ОДЛУЧИЛИ ДА ГА НЕ ИСКОРИСТЕ.**
- **ПРОГЛАШАВА НЕПРИХВАТЉИВОМ ЖАЛБУ КОЈА СЕ ТИЧЕ НЕМОГУЋНОСТИ НЕКИХ ЖАЛИЛАЦА ДА ИСКОРИСТЕ ПРОГРАМ ОДЛАСКА У ПЕНЗИЈУ У ПЕРИОДУ ОД 17. ФЕБРУАРА ДО 15. ЈУНА 2008. ГОДИНЕ;**

- **ПРОГЛАШАВА ПРИХВАТЉИВИМ ОСТАТАК ЖАЛБЕ.**

Андреј Антонов
Извршни службеник

Марек Новицки
Председавајући